

Секція: Державне управління, самоврядування і державна служба

Шойко Василь Анатолійович

кандидат історичних наук, доцент,

Заступник начальника інституту - головний інженер

Український науково-дослідний інститут цивільного захисту,

доцент кафедри публічного адміністрування

Міжрегіональна Академія управління персоналом

м. Київ, Україна

Жукова Ірина Віталіївна

кандидат наук з державного управління, доцент,

лауреат Премії Президента України для молодих вчених,

Виконавчий директор

Президія Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління

м. Київ, Україна

Литвин Наталія Михайлівна

Член Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління,

старший викладач кафедри публічного адміністрування

Міжрегіональна Академія управління персоналом

м. Київ, Україна

**ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ**

Розвиток місцевого самоврядування є одним із ключових напрямів нашої держави. Попри певний позитивний український досвід у сфері

місцевого самоврядування, місцеві органи влади стикаються з багатьма проблемами, які значно впливають на їхню діяльність.

Зокрема, українському уряду досі не вдалося створити ефективну й дієву систему місцевого самоврядування. Тому вивчення закордонного досвіду щодо організації місцевого самоврядування є дуже важливим і актуальним питанням для нашої країни. Доцільно розглянути європейські принципи та особливості щодо організації місцевого самоврядування, завдяки яким, можливо, зробити певні висновки та визначити ефективний інструментарій, який може бути корисний під час будівництва ефективної української моделі місцевого самоврядування.

В Естонії місцеві органи влади відіграють важливу роль, особливо у сфері освіти. Муніципалітети мають значний правовий захист, проте їхні бюджети значно залежать від фінансування з боку держави.

Слід зазначити, що муніципалітети здебільшого надають публічні послуги місцевому населенню через систему інтернет. Саме тому, Естонія займає лідируючі позиції у галузі електронного урядування.

Контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування передбачений законом. Зокрема, окружні намісники можуть контролювати виконання муніципалітетами державних функцій, проте, вони не мають права скасовувати їхні рішення, а лише удосконалювати.

У Фінляндії діє закон про рівноправність жінок і чоловіків, а, також, включені квоти гендерної рівності, які застосовуються до муніципальних рад, комітетів та органів міжмуніципальної співпраці.

Муніципалітети Фінляндії мають досить високий рівень автономії, як фінскальної, так і юридичної. Слід зазначити, що муніципалітети виступають основними постачальниками соціальних послуг, включно із вторинною медициною.

Законодавство Латвії відрізняється законом про місцеве самоврядування, який вимагає від муніципалітетів доступності послуг. Тобто, на тих територіях, які віддалені від державних адміністративних центрів, повинні створюватися сільські, або міські адміністрації, які повинні надавати послуги місцевому населенню.

Ще однією особливістю є закон про місцеве самоврядування в якому говориться, що державні адміністративні установи не мають права передавати місцевим органам влади виконання функцій та завдань, для яких не передбачено фінансування.

Відмінність Німецького від українського місцевого самоврядування полягає в тому, що німецькі муніципалітети мають право приймати власні закони на своїй території, але, звісно, є певні обмеження. Німеччину та Україну об'єднує схожа багаторівнева система фінансового вирівнювання [1].

Польща має потужне місцеве самоврядування, яке відіграє важливу роль у забезпеченні місцевого населення соціальними послугами. Відмінною рисою є те, що польський уряд виділяє муніципалітетам фінансові ресурси на освіту. У той час, як в Україні медицина й освіта фінансуються коштом медичної та освітньої субвенцій.

Також, польські муніципалітети відрізняються тим, що вони мають рейтинг інвестиційної привабливості територій. Цей досвід було б доцільно застосовувати у нашій державі, проте першочергово українському уряду необхідно зробити схему планування територій та надати потенційним інвесторам відкритий доступ до земельних ресурсів.

Слід зазначити, що Польські муніципалітети захищені законом про місцеве самоврядування, у якому вказано, що муніципалітети повинні бути забезпечені відповідними фінансовими ресурсами для виконання ними своїх функцій та обов'язків.

Досвід місцевого самоврядування Словаччини, також, є доцільним для впровадження в нашій державі. Завдяки низці проведених реформ, уряд зміг побороти масштабну корупцію у багатьох сферах, а, також, подолати низку інших економічних проблем. У результаті проведених змін, державна влада стала максимально відділена від місцевої, а більшість проблем було подолано [2].

Варто зазначити, що українські місцеві органи влади мають (у розпорядженні або у власності) найбільшу серед усіх країн світу територію сільськогосподарського призначення. Україна – єдина серед всіх країн, яка під час втілення реформи місцевого самоврядування дозволила відразу декільком суб'єктам (голова, депутати та місцеве населення територіальної громади) ініціювати процес об'єднання. Досвід свідчить про те, що, як правило, процес об'єднання ініціює голова територіальної громади, проте, є певні винятки, коли місцеве населення, попри небажання голови, або депутатів, ініціює процес об'єднання [3].

Європейський досвід свідчить, що саме органи місцевого самоврядування відіграють важливу роль у забезпеченні безпеки місцевого населення. Тому, було б доцільно вдосконалити вітчизняне законодавство та розширити функціональні можливості органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту.

Місцеве самоврядування проявляється у всіх європейських країнах та всіма можливими шляхами сприяє підвищенню демократії. Кожна розвинена європейська держава має чіткий розподіл функцій, повноважень та фінансових ресурсів між центральним урядом та місцевими органами влади.

Українському уряду необхідно оптимально розподілити повноваження між різними рівнями адміністративно-територіального устрою, адже саме

розумний розподіл повноважень значно підвищить ефективність діяльності органів місцевого самоврядування та їхню відповідальність.

Багатий та різноманітний європейський досвід може бути корисний і використаний під час будівництва української моделі місцевого самоврядування. Проте, подальший український розвиток місцевого самоврядування та процесу децентралізації влади має залежати не тільки від вивчення закордонного досвіду, а й від аналізу результатів пройдених етапів, а, також, від виявлення переваг та недоліків нинішньої моделі місцевого самоврядування.

Література

1. Демиденко Л., Наконечна Ю. Фіскальна децентралізація: німецький досвід та українські реалії. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2015. № 2(167). С. 50-52.
2. Кульчицький М. І. Місцеві бюджети і механізм їх формування. Фінанси України. 2007. № 9. С. 104-108.
3. Romanenko E., Chaplai I. Analysis of the main directions of preservation and development of the territories of Kyiv region / E. Romanenko I. Chaplay // Публічне урядування. 2017. №1 (6). березень 2017. С. 162-170.